
Državni izpitni center

M 2 3 1 5 1 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

ZGODOVINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 7. junij 2023

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1**Obča zgodovina****Od mestnih držav do prvih imperijev**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ Sumerci	
1.2	1	ena od: ♦ Prvo pisavo so razvili za lažje delovanje državne uprave. ♦ Pisavo so razvili za lažje trgovsko poslovanje. ♦ Pisavo so razvili, da so beležili pobrane davke. ♦ Pisavo so razvili za potrebe popisovanja pridelkov. ...	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	♦ sneženje (v etiopskih gorah) ♦ količina padavin (v osrednji Afriki)	Za obe navedbi 1 točka.
2.2	1	♦ poletje	
2.3	1	ena od: ♦ Organizacija namakalnega poljedelstva je zahtevala tesnejšo povezanost družbe. ♦ Umetno namakanje je zahtevalo sodelovanje ljudi po enotnem načrtu. ♦ Državna organizacija se je razvila zaradi osrednjega vodenja namakalnega poljedelstva. ...	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	♦ B	
	1	♦ C	
	1	♦ F	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	ena od: ♦ talionsko načelo / pravo ♦ načelo »zob za zob« / »kri za kri« / »oko za oko«	
4.2	1	ena od: ♦ Z zakoniki so vladarji hoteli centralizirati državo. ♦ Zakoni so urejali odnose med sloji. ♦ Z zakoniki so zagotovili pravosodni / upravni / družbeni red. ♦ Predvidene kazni so bile svarilo za potencialne kršitelje. ...	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	2	♦ B ♦ A ♦ B ♦ A	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Dorci ♦ Jonci ♦ Eolci 	Za vse tri navedbe 1 točka.
6.2	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Pozabila se je pisava. ♦ Uničena je bila mogočna arhitektura / dvorna umetnost palač. ♦ Upadlo je število prebivalcev. ♦ Upadlo je število naselbin. ♦ Obrtne dejavnosti so nazadovale. ♦ Izgubila se je hierarhična / družbena sestava, ki je bila prej uveljavljena. ♦ Plemstvo si je zagotavljalo moč in bogastvo z vojaškimi pohodi / plenjenjem / ropanjem. ♦ Oblikovale so se majhne, šibke kraljevine. ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Polis mora biti prave velikosti / srednje mere. ♦ Polis mora biti avtarkična / neodvisna. 	Za obe navedbi 1 točka.
7.2	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Grki so bili prepričani, da so manjše države boljše. ♦ Grški relief je razčlenjen / pokrajine so težko prehodne. ♦ Grki so se delili na plemena. ♦ Grške polis niso nastale v istem času / različen čas nastanka. 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila	
		A SPARTA	B ATENE	
8.1	1	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ geruzija / svet starcev / svet starešin ♦ apela / ljudska skupščina / vojaški zbor ♦ eforat / nadzorni svet ♦ dva kralja / dvojno kraljestvo 	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ areopag ♦ svet 500-ih / bule ♦ eklezija / ljudski zbor / ljudska skupščina ♦ helieja / ljudsko sodišče / porotna sodišča prve stopnje / sodišče zapriseženih 	
8.2	1	♦ kraljevina / monarhija	♦ demokracija / demokratična republika	
8.3	1	♦ Sparta je vodila Peloponeško zvezo, s sedežem v Sparti.	♦ Atene so vodile Delsko-atiško zvezo, s sedežem na otoku Delosu / v Atenah.	
8.4	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Premagali so Atence. ♦ Bili so uspešni v odpravi na Siciliji. ♦ Veliko Atencev so zaslužnili / pobili. ♦ Po vojni so uvedli hegemonijo. 	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Bili so poraženi. ♦ Sprejeti so morali kapitulacijo. ♦ Izgubili so vse zunanje posesti. ♦ Podreti so morali Dolgi zid. 	

		<ul style="list-style-type: none"> ♦ Zaradi vojne jim ni uspelo urediti razmer v grškem svetu po vojni. ... 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Razpustiti so morali Delsko-atiško zvezo. ♦ Sprejeti so morali oligarhično vlado. ♦ Zaplenili so jim večino ladjevja. ... 	
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Grki so presenetili Perzijce z novo taktiko / taktiko poveljnika Miltiada. ♦ Perzijska vojska je pričakovala atensko vojsko za obzidjem. ♦ Grki so poznali teren. ♦ Grška taktika bojevanja je bila bolj učinkovita. ... 	
9.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Atene so postale najpomembnejša grška polis. ♦ Atene so ustanovile Delsko-atiško zvezo. ♦ Atene so imele glavno vlogo v pomorski zvezi. ♦ Atenski uradniki so upravljali blagajno Delsko-atiške zveze. ♦ Atene so dosegle politično / vojaško premoč v grškem svetu. ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	1	♦ A	
	1	♦ E	
	1	♦ F	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11.1	1	štiri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Etruščani ♦ Grki ♦ Kelti ♦ italska plemena ♦ Kartažani ♦ Latini ♦ Sabini ♦ Umbri ♦ Mesapijci ... 	
11.2	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Od Etruščanov so Rimljani prevzeli gladiatorske igre. ♦ Od Etruščanov so prevzeli način verovanja. ♦ Etruščani so razširili abecedo po antični Italiji. ♦ Rimljani so od Etruščanov prevzeli pravilo poimenovanja osebe s tremi imeni. ♦ Rimljani so od njih prevzeli slikarske tehnike. ♦ Od Etruščanov so Rimljani prevzeli obok / kupolo. ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12.1	1	♦ Tarkvinij Ošabni / Superbus ...	
12.2	1	ena od: ♦ zaradi njegove krutosti ♦ vladal je kot tiran ...	
12.3	1	ena od: ♦ Pravni / socialni položaj plebejcev je bil slabši od položaja patricijev. ♦ Patriciji so uživali vrsto privilegijev, plebejci pa ne. ♦ Patriciji so imeli politične pravice, medtem ko jih plebejci niso imeli. ...	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13		A OBDOBJE REPUBLIKE	B OBDOBJE CESARSTVA
	1	♦ 6. stoletje pr. n. št.	♦ 1. stoletje pr. n. št.
	1	ena od: ♦ izgon zadnjega (etruščanskega) kralja / kraljeve rodbine ♦ prevrat / državni udar / upor ljudstva proti kraljevini	ena od: ♦ kriza republike ♦ smrt Julija Cezarja ♦ državljanska vojna
	1	tri od: ♦ Galija ♦ Hispanija ♦ Numidija ♦ Kirenaika ♦ Makedonija ♦ Azija ♦ Kilikija ♦ Bitinija ♦ Sirija ♦ Kartagina ♦ Sicilija ...	tri od: ♦ Britanija ♦ Mavretanija ♦ Afrika ♦ Egipt ♦ Dakija ♦ Trakija ♦ Ilirik ♦ Arabija ♦ Pont ♦ Panonija ...
	1	ena od: ♦ Senat je bil glavni nosilec politične dejavnosti v državi. ♦ Število senatorjev se je nenehno povečevalo. ♦ Senat je svetoval konzuloma. ♦ Senat je oblikoval predloge zakonov. ♦ Senat je bil pomembnejši od ljudske skupščine. ...	ena od: ♦ Senat je vse bolj izgubljal moč (na račun cesarjeve oblasti). ♦ Število senatorjev se je zmanjšalo. ♦ Navidezno so bila senatu vrnjena vsa pooblastila. ...

	1	dve od: ♦ Naraščala je družbena neenakost / Naraščale so socialne razlike. ♦ S propadanjem malih kmetov se je povečalo število mestnega prebivalstva / proletariata. ♦ Državo so pretresle državljanske vojne. ♦ Senat ni deloval v skladu z željami ljudskih množic. ...	dve od: ♦ Pogosti so bili napadi / vpadi tujih / barbarskih ljudstev. ♦ Primanjkovalo je delovne sile. ♦ Rimsko gospodarstvo je bilo v razsulu. ♦ Državo je pestila hiperinflacija. ♦ Centralna oblast je bila šibka. ♦ Pogoste so bile zamenjave vladarjev. ...	
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	3	♦ E ♦ D ♦ F ♦ A ♦ C ♦ B	Za šest pravih rešitev 3 točke, za pet ali štiri 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15.1	1	ena od: ♦ vpoklic na premoženjski osnovi ♦ novačenje na podlagi premoženja	
15.2	1	♦ Izraz opisuje vojake, ki so morali prenašati na hrbtnu težak tovor / kar so potrebovali za dolge pohode (okoli 40 kg).	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	1	ena od: ♦ Rimljani so namesto latifundij uvedli kolonat / sistem zakupništva. ♦ Rimljani so neobdelano zemljo razdelili revnim naseljencem (v zameno pa so morali ti lastnikom dajati del / tretjino pridelka). ...	

Različni modeli vladanja

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	1	♦ A	
	1	♦ B	
	1	♦ C	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18.1	1	štiri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ boljši gospodarski sistem / boljše denarno gospodarstvo ♦ visoko razvit finančni / davčni sistem ♦ manj vpadov tujih ljudstev ♦ odlična upravna organizacija / izšolan uradniški aparat ♦ odlično opremljena vojska ♦ centralizacija države ... 	
18.2	1	♦ Vladar je bil nosilec posvetne in cerkvene / verske oblasti.	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Vazal je moral seniorju dajati vojake in denar. ♦ Vazal je moral seniorju priseči zvestobo. ♦ Vazal se je obvezal, da bo pomagal pri krvnem maščevanju. ♦ Vazal je prisegel, da bo večno služil seniorju. 	
19.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Vazal je bil z zvestobo zavezan le svojemu seniorju, ne pa tudi seniorju svojega seniorja. ♦ Če je vazal fevd oddal naprej, je postal fevdni gospod / senior svojega vazala. ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20.1	1	štiri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Saška ♦ Bavarska ♦ vojvodina Spoleto ♦ vojvodina Benevento ♦ kraljestvo Italija ♦ Septimanija ♦ Karantanija ♦ Panonija ♦ Češka ♦ Toskana ♦ Bretanija ♦ Korzika ♦ Španska marka ♦ Kraljevina Danska 	
20.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ukinil je plemenske kneževine. ♦ Državo je razdelil na grofije in mejne grofije / marke. ♦ Za varovanje meja je ustanovil mejne grofije / marke. ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ustanovil je dvorno šolo (v Aachnu). ♦ V dvorni šoli so poučevali sedem svobodnih umetnosti. ♦ Na dvor / dvorne šole je povabil največje učenjake tistega časa. ♦ Za lažje pisanje so uvedli karolinško minuskulo. ♦ Samostani so imeli pomembno vlogo pri širjenju pismenosti. ♦ V samostanih so ustanavljali skriptorije. ... 	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ pravica do imenovanja papeža ♦ pravica do odstavitve papeža ♦ pravica do soodločanja pri volitvah papeža 	
22.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Vez se je ustvarjala z maziljenjem. ♦ Vez se je ustvarjala prek božjega prava. ♦ Vez se je ustvarjala prek cerkvenega posvečenja. ... 	
22.3	1	♦ Posvetni vladar je tisti, ki umešča visoko duhovščino na cerkvene posesti.	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23.1	1	♦ plemstvo ♦ duhovščina ♦ meščanstvo	Za vse tri navedbe 1 točka.
23.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Vladarji so bili prisiljeni zaradi potrebe po davkih priznati večje pravice / privilegije različnim stanovom. ♦ Zaradi fevdalne razdrobljenosti se je povečala moč plemstva in duhovščine. ♦ Meščanstvo je želelo biti udeleženo pri političnem odločanju (v zameno za njegov kapital). ♦ Mnogi meddinastični spori so prisilili vladarje k sodelovanju s stanovmi. ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zakoni so veljali le, če jih je poleg vladarja potrdil tudi kortes. ♦ Kortés je potrjeval zakone. ♦ Kortés je imel zakonodajno oblast.	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 800 ♦ 395 ♦ 955 ♦ 1054 ♦ 568 ♦ 843	Za šest pravih rešitev 3 točke, za pet ali štiri 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Skupno število točk IP 1: 60

IZPITNA POLA 2**Narodna zgodovina****Razvoj zgodovinskih dežel in Slovenci**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ s severovzhoda / severa / iz Moravske ♦ z jugovzhoda / juga / vzhoda / iz Panonije 	Za obe navedbi 1 točka.
1.2	1	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ romansko / romanizirano prebivalstvo / Romani ♦ Langobardi ♦ Bavarci ♦ Avari / Obri 	
1.3	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Staroselci so Slovanom posredovali antično tradicijo / znanje. ♦ Slovani so prevzeli (številna) antična krajevna / pokrajinska / vodna imena. ♦ Slovani so prevzeli nekatere značilnosti staroselskega vsakdanjega življenja / stalno naselitev. ♦ Slovani so prevzeli nekatere značilnosti staroselskega gospodarskega življenja / poljedelstvo / planšarstvo / vinogradništvo / sadjarstvo / dvoletno kolobarjenje / ralo. ... 	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ A	
	1	♦ E	
	1	♦ F	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Uvedla / Širila sta slovansko bogoslužje. ♦ V bogoslužje sta vpeljala slovanski / ljudski jezik. ♦ Verske knjige sta prevajala v slovanski jezik. ... 	
3.2	1	♦ glagolica	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ A ♦ B ♦ B ♦ A 	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Kranjska ♦ Štajerska ♦ Koroška ♦ Goriška 	Za vse štiri navedbe 1 točka.
5.2	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Deželni knez je imel najvišjo (politično / vojaško / sodno / zakonodajno) oblast v deželi. ♦ Deželno plemstvo / visoka duhovščina / zastopniki mest so bili povezani v deželni zbor. ♦ Deželni zbor je vodil deželni knez. ♦ Pravice in dolžnosti deželnega plemstva je urejalo deželno pravo / deželni privilegiji. ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ (katoliška) cerkev ♦ škofije (Bamberg, Brixen, Freising, Krka, Salzburg) 	
6.2	1	♦ Habsburžani in Celjski	
6.3	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Vojna se je končala s sklenitvijo dedne pogodbe med Celjani in Habsburžani. ♦ Celjski in Habsburžani so sklenili, da ob izumrtju ene rodbine njene posesti deduje druga rodbina. ... 	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Menihi so prepisovali knjige. ♦ Ohranjali so srednjeveške rokopise / kulturno dediščino. ♦ Samostani so imeli bogate knjižnice. ♦ V samostanih so delovale šole. / Samostani so skrbeli za izobraževanje. ♦ Menihi so pisali kronike. ♦ Samostani so imeli pomembno vlogo v razvoju umetnosti / likovne ustvarjalnosti / arhitekture. ♦ Ukvarjali so se z znanostjo. ... 	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8.1	1	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Turki so ropali / požigali vasi / trge / mesta. ♦ Pobjjali so ljudi. ♦ Pokrajine so bile opustošene / pustote. ♦ Pridelki so bili uničeni. ♦ Cerkve so bile oropane / požgane. ♦ Ljudje so bili odpeljani (v sužnost). ... 	
8.2	1	štiri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Žumberk / Žumberak ♦ Bela krajina ♦ Krško polje / Brežice ♦ Postojna ♦ Senožeče ♦ Gorica ♦ Vipava / Vipavska dolina ♦ Trst ♦ Kras ♦ Dravsko polje / Ptuj ♦ Veržej ... 	
8.3	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ta območja so bila opustela / pustote. ♦ S teh območij se je domače prebivalstvo izselilo v notranjost dežele. ♦ Mejna območja so najbolj trpela ob turških vpadih. ♦ Uskoke so naselili za obrambo / opravljanje vojaške službe na teh območjih. ... 	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila	
9		A VSESLOVENSKI KMEČKI UPOR	B HRVAŠKO- SLOVENSKI KMEČKI UPOR	
	1	♦ 1515	♦ 1573	
	1	dve od: ♦ Kranjska ♦ Štajerska ♦ Koroška ♦ Goriška ...	dve od: ♦ (del) Štajerske / Kozjansko ♦ (del) Kranjske / okolica Brežic ♦ Hrvaško Zagorje ...	
	1	tri od: ♦ povečevanje dajatev ♦ povečevanje tlake ♦ zviševanje davkov ♦ nespoštovanje stare pravde ♦ omejevanje kmečke trgovine ♦ prilaščanje srenjske zemlje ♦ ponovno uvajanje naturalnih dajatev ♦ poslabšanje položaja zaradi potresa (1511) / kuge / lakote ...	tri od: ♦ povečevanje dajatev ♦ povečevanje tlake ♦ zviševanje davkov ♦ nespoštovanje stare pravde ♦ omejevanje kmečke trgovine ♦ prilaščanje srenjske zemlje ♦ samovoljno ravnanje fevdalca Tahyja s podložniki / zlorabljanje žensk ...	
	1	dve od: ♦ Kmetje so bili slabo oboroženi. ♦ Kmetje so bili slabo izurjeni. ♦ Plemiška / najemniška vojska je bila dobro oborožena / je imela topove. ♦ Plemiška vojska je imela konjenico. ♦ Kmetje so upali na pomoč cesarja. ♦ Upor ni imel osrednjega vodstva. ♦ Zahteve upornikov niso bile enotne. ...	dve od: ♦ Kmetje so bili slabo oboroženi. ♦ Kmetje so bili slabše izurjeni. ♦ Plemiška / najemniška vojska je bila dobro oborožena / je imela topove. ♦ Plemiška vojska je imela konjenico. ♦ Kmetje so zaupali v cesarja. ♦ Kmetje so računali na pomoč uskokov. ...	
1	dve od: ♦ usmrnitev voditeljev upora ♦ pobijanje / pohabljanje upornikov ♦ povečanje tlake ♦ denarna dajatev za povrnitev škode / puntarski davek / uporniški pfenig ...	dve od: ♦ usmrnitev voditeljev upora ♦ pobijanje / pohabljanje upornikov ♦ povečanje tlake ♦ denarna dajatev za povrnitev škode / puntarski davek / uporniški pfenig ♦ Matijo / Ambroža Gubca so kronali z razžarjeno »krono« / razčetverili ...		
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ C ♦ D ♦ E ♦ A ♦ F ♦ B 	Za šest pravih rešitev 3 točke, za pet ali štiri 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ cuius regio eius religio ♦ čigar dežela / vladanje, tega vera ♦ vladar / deželni knez je odločal o veroizpovedi prebivalcev svoje dežele ♦ priznana je bilo luteranstvo ♦ če prebivalci dežele niso želeli izbrati veroizpovedi deželnega kneza, so se lahko izselili ... 	
11.2	1	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ prepoved protestantskega bogoslužja ♦ ukinitve protestantskih šol ♦ izgon protestantskih pridigarjev / predikantov ♦ izselitev / izgon protestantskega plemstva ♦ izselitev / izgon protestantskega meščanstva ♦ spreobračanje protestantov v katoliško vero ♦ zažiganje protestantskih knjig ♦ uničevanje protestantskih cerkva ♦ uničevanje protestantskih pokopališč ♦ prepoved Mandelčeve tiskarne v Ljubljani ♦ ustanovitev verske komisije ♦ dvig izobrazbe (katoliških) duhovnikov / ustanovitev jezuitskih kolegijev ♦ vizitacije / strožji nadzor nad župnijami ... 	
11.3	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Prekmurje je bilo del Ogrske, kjer ni bilo tako ostrih protireformacijskih ukrepov. ♦ Zaradi turške nevarnosti na Ogrskem ni bilo mogoče izvajati ostre protireformacije. ♦ Ogrski kralj je bil bolj popustljiv do (protestantskega) plemstva, ker je imelo to glavno vlogo v protiturški obrambi. ♦ Ogrsko plemstvo si je izbrilo pravico do odločanja o verski pripadnosti podložnih kmetov. ... 	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12.1	1	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ljudstvo je laže razumelo predpise / zahteve države. ♦ Ljudje so bolje gospodarili / obdelovali zemljo / trgovali. ♦ Prebivalci so bili boljši plačniki davkov. ♦ Prebivalci so bili boljši vojaki. ♦ Ljudje so bili manj nevedni / praznoverni. ♦ Ljudje so se laže izkopalili iz revščine. ... 	
12.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Šolanje v slovenskem jeziku je spodbudilo oblikovanje narodne zavesti. ♦ Nastajati je začelo čedalje več slovenskih učbenikov. ♦ Izobraziti je bilo treba slovensko govoreče učitelje. ♦ Šole so obiskovali vsi otroci / dečki in deklice / revni in bogati. ♦ Prebivalstvo je bilo bolj izobraženo. ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Razglasil je versko strpnost. ♦ Protestantom, judom in pravoslavcem je dovolil svobodno veroizpoved. ♦ Zadostno število nekatoliških vernikov je lahko zgradilo svoj verski objekt brez najbolj očitnih zunanjih znakov (kot so zvonik, vhod v cerkev z glavne ulice ...). ♦ Nekatolikom so se ponudile možnosti za opravljanje državnih služb. ... 	
13.2	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ukinil je samostane / redove, od katerih država ni imela (neposredne) koristi. ♦ Ukinil je spokorne / kontemplativne redove. ♦ Ohranil je samostane / redove, od katerih je imela država korist. ♦ Ohranil je samostane / redove, ki so se ukvarjali s šolsko dejavnostjo / z nego bolnikov / s karitativno dejavnostjo. ... 	
Skupaj	2		

Slovensko nacionalno preoblikovanje

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	1	♦ A	
	1	♦ B	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15.1	1	tri od: ♦ Razlogi so bili vojaški. ♦ Razlogi so bili gospodarski. ♦ Francija si je zagotovila kopensko povezavo proti vzhodu / Osmanskemu cesarstvu. ♦ Avstrijsko cesarstvo je bilo odrezano od morja. ♦ Francija je prekinila trgovske vezi med Avstrijo in Veliko Britanijo / ob jadranski obali je uveljavila carinsko zaporo. ...	
15.2	1	♦ Ilirik / Iliricum / Ilirija	
15.3	1	dve od: ♦ Fevdalizem ni bil odpravljen. ♦ Kmetje so morali plačevati visoke davke. ♦ Kmetje so morali delati pri gradnji cest. ♦ Kmetje so morali hraniti francoske vojake. ♦ Kmetje so morali služiti vojsko. ...	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
		A BLEIWEISOV KROG	B ČOP-PREŠERNOV KROG
16.1	1	♦ Kmetijske in rokodelske novice	♦ Krajnska čbelica / Krajnska zhbeliza
16.2	1	ena od: ♦ kmetom ♦ obrtnikom	ena od: ♦ izobražencem ♦ meščanstvu
16.3	1	ena od: ♦ Gajico so sprejeli. ♦ Pripomogli so k uveljavitvi gajice. ...	ena od: ♦ Gajico so sprejeli. ♦ Pripomogli so k uveljavitvi gajice. ...
16.4	1	ena od: ♦ Pripomogli so k širjenju slovenske narodne zavesti. ♦ Pripomogli so k širši uporabi slovenskega jezika. ♦ Širili so uporabo pojmov Slovenci / slovenski jezik. ♦ Zagovarjali so samostojnost slovenskega kulturnega / narodnega razvoja. ♦ Zavračali so ilirizem / ilirski jezik / enoten južnoslovanski jezik. ♦ Novice so bili edini (redno izhajajoč) časopis v slovenščini. ♦ Novice so povezovale Slovence na vsem etničnem ozemlju. ...	ena od: ♦ Pripomogli so k širjenju slovenske narodne zavesti. ♦ Pripomogli so k širši uporabi slovenskega jezika. ♦ Prizadevali so si dvigniti slovenski jezik na raven velikih knjižnih jezikov. ♦ Zagovarjali so samostojnost slovenskega kulturnega / narodnega razvoja. ♦ Zavračali so ilirizem / ilirski jezik / enoten južnoslovanski jezik. ...
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17.1	1	♦ na lgu / na lžanskem (gospodstvu)	
17.2	1	ena od: ♦ Pričakovali so odpravo fevdalizma. ♦ Pričakovali so zemljiško odvezo. ♦ Pričakovali so znižanje davkov. ♦ Pričakovali so odpravo dajatev. ♦ Pričakovali so odpravo tlake. ♦ Pričakovali so odpravo sodne pravice zemljiškega gospoda. ...	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	1	♦ Ljubljana ♦ Celje ♦ Trst	Za vse tri navedbe 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19.1	1	tri od: ♦ prepoved političnih društev ♦ prepoved političnega tiska ♦ absolutistično vladanje ♦ politična represija ♦ okrepil se je policijski nadzor ♦ cenzura / samocenzura ...	
19.2	1	ena od: ♦ Slovensko narodno gibanje je prešlo (s političnega) na kulturno področje. ♦ Slovenska politična društva so bila ukinjena / prenehala delovati. ♦ Slovenski politični tisk je usihal. ♦ Izhajali so lahko samo nepolitični časopisi. ♦ Razvijalo se je literarno delo. ...	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	1	dve od: ♦ Čitalnice so utrjevale slovensko narodno zavest. ♦ Čitalnice so razvijale slovensko kulturo. ♦ V čitalnicah so prirejali kulturne prireditve / besede / koncerte / gledališke predstave / predavanja (v slovenščini). ♦ Čitalnice so utrjevale uporabo slovenščine v kulturni ustvarjalnosti. ♦ Čitalnice so bile središče slovenskega političnega življenja (do ustanovitve političnih strank). ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21.1	1	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ agrarna / gospodarska kriza ♦ zadolženost kmetij ♦ drobitev kmetij / kmetije so bile premajhne za preživetje ♦ propadanje kmetij ♦ propadanje domačih obrti / prevoznništva ♦ prepočasna modernizacija kmetijstva ♦ visoki davki ♦ znižanje cen kmetijskih pridelkov zaradi tuje konkurence ♦ prenaseljenost podeželja ♦ proletarizacija kmečkega prebivalstva (kajžarji, sezonski delavci ...) ♦ premalo delovnih mest v mestih / prepočasna industrializacija ♦ beg pred vojaško obveznostjo ♦ revščina ♦ želja po večjem zaslužku ... 	
21.2	1	♦ Aleksandrinke so bile ženske (iz Vipavske doline / Goriške / s Krasa), ki so se izseljevale v Egipt / (predvsem) v Aleksandrijo (in Kairo), kjer so delale kot služkinje / dojlje / varuške. ...	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Krek je nasprotoval kapitalizmu. ♦ Menil je, da kapitalizem ogroža kmeta. ♦ Kapitalizmu je napovedal »vojno«. ... 	
22.2	1	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zadruge so skrbele za prodajo pridelkov / izdelkov. ♦ Zadruge so organizirale nakup vsega, kar so potrebovale kmetije / orodja / gnojil / semen. ... ♦ Zadruge so izobraževale kmete. ♦ Zadruge so prispevale k modernizaciji kmetijstva. ♦ Zadruge so kreditirale kmete. ♦ Zadruge so določale (minimalni) obseg kmetij. ♦ Zadruge so kupovale propadle kmetije na dražbah in jih prodale naprej / dale v najem kmetom brez lastne kmetije. ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23.1	1	♦ delavci	
23.2	1	dve od: ♦ pravičnejša družbena ureditev ♦ izboljšanje položaja delavcev / 8-urni delovnik / višje mezde / proste nedelje / prepoved otroškega dela ... ♦ politična demokratizacija ♦ svoboda izražanja ♦ splošna (in enaka) volilna pravica ♦ ženska volilna pravica ♦ ločitev cerkve od države ♦ brezplačno šolstvo ♦ zdravstveno zavarovanje ♦ socialna država ♦ svoboda delavskega organiziranja ...	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	2	♦ B ♦ A ♦ D ♦ C	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	3	♦ 1821 ♦ 1713 ♦ 1408 ♦ 1869 ♦ 1550 ♦ 1689	Za šest pravih rešitev 3 točke, za pet ali štiri 2 točki, za tri ali dve 1 točka.

Skupno število točk IP 2: 60